

Projekt

z dnia 19 lipca 2022 r.
Zatwierdzony przez .....

**UCHWAŁA NR .....
RADY GMINY RZEKUŃ**

z dnia 19 lipca 2022 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Rzekuń na lata 2022-2027**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 559), art. 6 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1241) uchwala się, co następuje:

§ 1. Uchwala się „Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie dla Gminy Rzekuń na lata 2022 - 2027” stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Rzekuń.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podpisania.

ADWOKAT

Łukasz Kubel

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1241) do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym: opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Program określa wachlarz działań, których celem będzie zmniejszenie skali zjawiska przemocy oraz usprawni system pomocy dla osób zagrożonych lub uwikłanych w zjawisko przemocy domowej. Planowane działania stanowią kontynuację, ugruntowanie i intensyfikację Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w latach 2017-2021. Wobec powyższego podjęcie przedmiotowej uchwały jest zasadne.

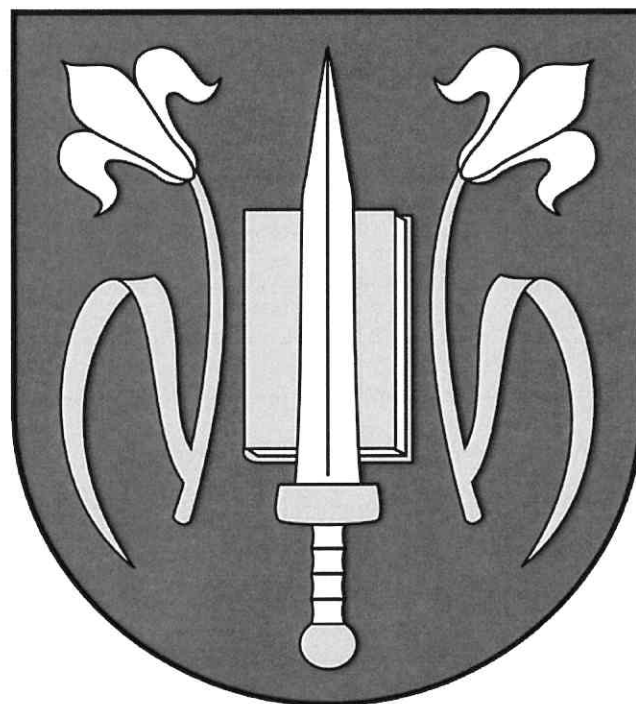
TAKOŚĆ

Podpisano: [nieczytelny]

Załącznik do uchwały Nr ...
Rady Gminy Rzekuń
z dnia .....

GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
DLA GMINY RZEKUŃ
NA LATA 2022-2027

Rzekuń, 2022

Spis treści

I.	WSTĘP.....	3
II.	DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE RZEKUŃ.....	6
1.	Wprowadzenie.....	6
2.	Charakterystyka Gminy.....	6
3.	Statystyka dot. przemocy w rodzinie.....	7
4.	Zasoby instytucjonalne.....	8
a)	Zasoby instytucjonalne na terenie gminy Rzekuń.....	8
b)	Instytucje powiatowe, obejmujące swoim działaniem teren gminy Rzekuń:.....	8
c)	Główne zadania podejmowane przez podmioty zasobów instytucjonalnych:.....	9
5.	Diagnoza problemów społecznych – wyciąg ze sprawozdania.....	11
a)	Informacje ogólne.....	11
b)	Problem przemocowy – wnioski z Diagnozy.....	12
c)	Rekomendacje.....	12
6.	Wyniki ankiety dot. przemocy.....	16
III.	CEL GŁÓWNY ORAZ CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU.....	18
1.	Cel główny Programu.....	18
2.	Cele szczegółowe Programu.....	18
IV.	ADRESACI PROGRAMU.....	25
V.	REALIZACJA PROGRAMU.....	26
VI.	PROGNOZA I FINANSOWANIE.....	27
1.	Prognozowane efekty:.....	27
2.	Termin realizacji.....	27
3.	Źródła finansowania.....	28
VII.	MONITORING I EWALUACJA.....	29
VIII.	ZAKOŃCZENIE.....	30

I. WSTĘP

Mówiąc o przemocy należy pamiętać, iż jest ona zjawiskiem, które występuje powszechnie w naszym społeczeństwie, jest ona obecna w codziennym życiu, zakładzie pracy, szkole, środkach masowego przekazu i w rodzinie. Jednak przemoc doznawana w rodzinie rodzi konsekwencje niezmiernie głębokie i szkodliwe. Daje o sobie znać w postaci zaburzeń emocjonalnych w bliższej lub dalszej perspektywie czasowej. Najbardziej jednak niepokojące jest to, że [...] *przemoc rodzi przemoc, tworząc swoistą spiralę przemocy, obejmującą coraz to nowe generacje pokoleń.*

Zjawisko przemocy w rodzinie jest definiowane przez art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie jako: *jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające dobra lub prawa osobiste członka rodziny lub innej osoby wspólnie zamieszkującej lub gospodarującej, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym i psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.* Definicja określa zarówno podstawowe cechy przemocy w rodzinie, jak i jej konsekwencje. W literaturze wymienia się kilka rodzajów przemocy:

- przemoc fizyczną,
- przemoc psychiczną,
- przemoc seksualną,
- przemoc ekonomiczną,
- zaniedbywanie.

Ze względu na osoby poszkodowane wymienia się: przemoc w związku (małżeńskim, konkubenckim), przemoc wobec dzieci, przemoc wobec osób starszych, przemoc wobec osób niepełnosprawnych.

Zgodnie z aktualnie przyjętą w literaturze oraz praktyce interwencyjnej i pomocowej terminologią, osoby mogą być uwikłane w przemoc w trzech niezależnych lub mocno powiązanych, a nawet nakładających się rolach: osoby doznającej przemocy (w starej terminologii-ofiary przemocy), osoby obserwującej przemoc (dawniej nazywanej świadkiem przemocy) oraz osoby stosującej przemoc (w starej terminologii-sprawcy przemocy).

Podstawę prawną opracowania niniejszego *Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Rzekuń na lata 2022-2027* stanowią następujące ustawy:

1. z dnia 12 marca 2004 o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 ze zm.)
2. z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1249);
3. z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 ze zm.);
4. z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r., poz. 2050, ze zm.);
5. z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559 ze zm.);

Dodatkowo, przy opracowywaniu niniejszego Programu wzięto pod uwagę przepisy Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego (Dz. U. z 2020 r., poz. 1259 ze zm.), Kodeksu Karnego (Dz. U. z 2022 r., poz. 1138 ze zm.) oraz Kodeksu postępowania karnego (Dz. U. z 2022 r., poz. 1358 ze zm.).

Dokument jest również zgodny z:

- Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2022 (Uchwała nr 183 Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2021 r., M.P. z 2021 r., poz. 1204) ;
- Konwencją Stambulską – Konwencja Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, sporządzona w Stambule dnia 11 maja 2011 r. – ratyfikowana przez rząd polski w 2015 r.

Ponadto Program niniejszy jest zbieżny z celami i kierunkami działań zawartymi w *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rzekuń na lata 2022-2026* (przyjętą uchwałą Nr XLVII/359/2022 Rady Gminy Rzekuń z dnia 29 marca 2022 r.). Przy opracowywaniu dokumentu wykorzystano również Diagnozę problemów społecznych na terenie Gminy oraz informacje z instytucji, których charakter działalności jest ściśle powiązany z problematyką przemocy w rodzinie. Wskazana Diagnoza została przeprowadzona w 2021 r., a w badaniu łącznie wzięło udział 467 osób (100 mieszkańców, 347 uczniów klas podstawowych oraz 20 sprzedawców alkoholu).

II. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE RZEKUŃ

1. Wprowadzenie

Zjawisko przemocy w rodzinie w Gminie Rzekuń zostało rozpoznane na podstawie kilku bazowych elementów. Po pierwsze, przedstawione zostaną dane statystyczne uzyskane z Ośrodka Pomocy Społecznej i Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Informacje te uzupełnione zostały o przedstawienie posiadanych zasobów. Dane te dotyczą ujawnionych faktów przemocy w rodzinie i z pewnością nie obrazują w całości skali problemu przemocy. Z tego względu, kolejnym elementem będzie przedstawienie wybranych fragmentów sprawozdania z Diagnozy problemów społecznych, jaką przeprowadzono na terenie Gminy w 2021 roku, jak również wyników ankiety dotyczącej problemu przemocowego, przeprowadzonej wśród mieszkańców.

2. Charakterystyka Gminy

Gmina Rzekuń położona jest w województwie mazowieckim, w powiecie ostrołęckim ziemskim. Obszar gminy zajmuje 13 572 ha. Gmina Rzekuń jest jedną z jedenastu gmin powiatu ostrołęckiego. Gmina leży w odległości ok. 100 km na północ od Warszawy i w bezpośrednim zasięgu oddziaływania miasta Ostrołęka.

Liczba mieszkańców Gminy Rzekuń charakteryzuje się obecnie widoczną tendencją zwykłą, co przedstawiono w poniższej tabeli:

	2019	2020	2021
<u>Ogółem:</u>	10839	10963	11031
<u>Kobiety:</u>	5349	5420	5463
<u>Mężczyźni:</u>	5490	5543	5568

3. Statystyka dot. przemocy w rodzinie

Ofiary przemocy:

	2019	2020	2021
Ofiary przemocy – ogółem: <i>w tym:</i>	61	51	64
Kobiety:	22	23	30
Mężczyźni:	2	3	4
Dzieci:	37	25	30

Sprawcy przemocy:

	2019	2020	2021
Sprawcy przemocy – ogółem: <i>w tym:</i>	56	35	41
Kobiety:	13	7	5
Mężczyźni:	43	28	35
Dzieci:	0	0	1

	2019	2020	2021
Liczba sporządzonych Niebieskich Kart (dane z Policji)	21	23	20
Liczba interwencji Policji dot. przemocy w rodzinie	21	23	21
Liczba sprawców przemocy domowej, będących pod wpływem alkoholu	23	21	30
Liczba osób umieszczonych w Izbie wytrzeźwień po interwencji dot. przemocy w rodzinie	23	21	30
Liczba osób korzystających z wsparcia psychologicznego w PCPR	8	8	8
Osoby uczestniczące w programie korekcyjno- edukacyjnym	-	-	-
Liczba wniosków złożonych do GKRPA	-	22	31
Liczba wniosków złożonych do OPS	-	10	20

Analiza przedstawionych danych pozwala stwierdzić, że zjawisko przemocy w rodzinie w Gminie Rzekuń ma tendencję zmienną, jednakże liczba ofiar przemocy utrzymuje się na stosunkowo stałym poziomie. Uznać można, iż dotychczas podejmowane działania są stosunkowo skuteczne, dlatego w pełni zasadne jest ich kontynuowanie, a także zintensyfikowanie. Zjawisko przemocy musi bowiem nadal stanowić jeden z priorytetowych obszarów działania Gminy Rzekuń w zakresie rozwiązywania problemów społecznych.

4. Zasoby instytucjonalne

a) Zasoby instytucjonalne na terenie gminy Rzekuń

Zasoby instytucjonalne na terenie Gminy Rzekuń – podmioty świadczące pomoc w zapobieganiu i przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie:

- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Placówki opieki zdrowotnej,
- Placówki oświatowe
- Urząd Gminy w Rzekuniu.

b) Instytucje powiatowe, obejmujące swoim działaniem teren gminy Rzekuń:

- Sąd Rejonowy w Ostrołęce,
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Ostrołęce (przy Sądzie Rejonowym);
- Prokuratura Rejonowa w Ostrołęce,
- Komenda Miejska Policji w Ostrołęce,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrołęce,

c) Główne zadania podejmowane przez podmioty zasobów instytucjonalnych:

- 1) **Gmina** – obowiązek przeciwdziałania przemocy w rodzinie, szczególnie w rodzinie z problemem alkoholowym, spoczywa przede wszystkim na samorządach lokalnych. Zgodnie ze znowelizowaną ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, do zadań własnych gminy należy m.in. udzielanie rodzinom, w których

występują problemy alkoholowe, pomocy psychologicznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie, a także opracowywanie kampanii społecznych o charakterze informacyjno-edukacyjnym. Dodatkowo, Gminy powołują Zespoły Interdyscyplinarne oraz opracowują Programy działania (inaczej: zapobiegawcze.)

- 2) **Zespół Interdyscyplinarny** – powoływany Zespół koordynuje działań instytucji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności diagnozuje problem przemocy, podejmuje działania w środowiskach zagrożonych przemocą, inicjuje interwencje w środowiskach dotkniętych przemocą oraz rozpowszechniania informacje o możliwościach udzielania pomocy. Zadaniem Zespołu jest również inicjowanie działań w stosunku do sprawców przemocy w rodzinie. Członkami Zespołu są przedstawiciele: pomocy społecznej, policji, oświaty, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, ochrony zdrowia, kuratorzy sądowi i przedstawiciele organizacji pozarządowych działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W skład Zespołu mogą wchodzić też prokuratorzy. Zespół Interdyscyplinarny powołuje Grupy Robocze mające na celu budowanie i realizację strategii postępowania dla konkretnej rodziny dotkniętej przemocą. W skład grupy roboczej wchodzi przedstawiciele służb i instytucji posiadających kompetencje do pracy przy rozwiązywaniu specyficznych problemów w konkretnej rodzinie (wśród nich mogą być członkowie ZI) skład grupy roboczej jest zawsze dobierany w zależności od potrzeb rodziny.
- 3) **Ośrodek Pomocy Społecznej** – OPS stanowi instytucję, której celem jest umożliwienie osobom, rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których same nie są w stanie pokonać, a także zapobieganie powstawaniu tych sytuacji. Pomocy społecznej udziela się m.in. w przypadku: ubóstwa, czy bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Każda z tych sytuacji może sprzyjać występowaniu przemocy lub z niej wynikać. Pracownik socjalny w ramach swoich obowiązków powinien przede wszystkim: przeprowadzić wywiad środowiskowy umożliwiający diagnozę sytuacji, przygotować plan pomocy, w przypadku stwierdzenia przemocy, skierować do odpowiednich instytucji zajmujących się przemocą, umieścić w schronisku oraz za zgodą osoby poszkodowanej, zwrócić się do policji o pomoc, a także prowadzić „Niebieską Kartę”.
- 4) **Placówki ochrony zdrowia** – głównym zadaniem służby zdrowia jest ochrona zdrowia pacjenta. Zjawisko przemocy w rodzinie kwalifikuje się do zakresu sytuacji objętych

świadczanymi zdrowotnymi ponieważ bardzo często towarzyszą mu wyraźne uszkodzenia zdrowia somatycznego, zawsze występują poważne uszkodzenia zdrowia psychicznego. W dziedzinie pomocy ofiarom przemocy, oprócz zadań podstawowych, takich jak np. udzielenie pomocy medycznej, istotne jest: rozpoznanie sygnałów świadczących o występowaniu przemocy, szczególnie gdy ofiary bądź świadkowie próbują to ukryć, umiejętność przeprowadzenia rozmowy umożliwiającej rozpoznanie form przemocy i częstotliwości jej występowania, poinformowanie ofiar o możliwościach szukania pomocy, wystawienie na prośbę poszkodowanych zaświadczenia lekarskiego o stwierdzonych obrażeniach, poinformowanie ofiar o miejscach i warunkach wystawienia obdukcji, w przypadku stwierdzenia takiej konieczności lub na prośbę poszkodowanych – powiadomienie innych służb np. pomocy społecznej, policji, gminnej komisji ds. rozwiązywania problemów alkoholowych, w przypadku stwierdzenia podczas badania lub podejrzenia popełnienia przestępstwa, np. ślady ciężkiego uszkodzenia ciała, ślady podejrzanych oparzeń, wykorzystania seksualnego, powiadomienie organów ścigania.

- 5) **Placówki oświatowe** – nauczyciel, wychowawca, pedagog, dyrektor szkoły podejrzewając, że dziecko jest ofiarą bądź świadkiem przemocy ma obowiązek: sporządzić jak najpełniejszą dokumentację spostrzeżeń, nawiązać współpracę z instytucjami pomocowymi w celu poszerzenia wiedzy na temat sytuacji dziecka, współuczestniczyć w tworzeniu planu pomocy dziecku i jego rodzinie w sytuacji stwierdzenia przemocy, powiadomić sąd rodzinny lub prokuraturę rejonową o sytuacji dziecka, wspierać dziecko oraz jego rodzinę podczas realizowania planu pomocy, monitorowania prawidłowości i skuteczności oddziaływań pomocowych.
- 6) **Organizacje pozarządowe, związki wyznaniowe** – informacja o działalności lokalnych organizacji pozarządowych powinna być dostępna w każdej gminie, w przychodni, poradni, szkole, komisariacie, itp. Organizacje pozarządowe to są głównie stowarzyszenia, fundacje, kluby. W zakresie pomocy ofiarom przemocy w rodzinie organizują: telefony zaufania, punkty informacyjno-konsultacyjne, ośrodki pomocy, schroniska, świetlice dla dzieci. W ramach swej działalności oferują, m.in.: pomoc psychologiczną, w grupie i kontakcie indywidualnym, prowadzenie klubów i świetlic środowiskowych, pomoc prawną, w tym pisanie pozwów, wniosków, pomoc socjalną, pomoc socjoterapeutyczną dla dzieci

- 7) **Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie** – prowadzeni konsultacji i poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne, prawne, warsztatu pogłębiające umiejętności wychowawcze rodziców, psychoterapię systemową dla rodzin zastępczych, prowadzi warsztaty edukacyjny dla rodziców.
- 8) **Sąd Rejonowy** – prowadzi sprawy karne wobec sprawców przemocy oraz sprawy opiekuńcze przed sądami rodzinnymi (Sąd Rejonowy Wydział Rodzinny i Nieletnich) mającymi na celu ochronę dzieci. Prowadzi nadzory kuratorskie rodzinne i dla osób dorosłych.
- 9) **Policja i Prokuratura** – jako organy śledcze, ale również dochodzeniowe, są uprawnione do wielu działań o charakterze prewencyjnym oraz dyscyplinującym, m.in.:
  - a) ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra,
  - b) inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń
  - c) wszczęcie postępowania przygotowawczego przeciwko sprawcy przemocy.

5. Diagnoza problemów społecznych – wyciąg ze sprawozdania.

a) Informacje ogólne.

Wskazana Diagnoza została przeprowadzona w 2021 r., a w badaniu łącznie wzięło udział 467 osób (100 mieszkańców, 347 uczniów klas podstawowych oraz 20 sprzedawców alkoholu). Zróżnicowany dobór próby umożliwił pogłębienie badanych zjawisk związanych bezpośrednio z zagrożeniami społecznymi na terenie gminy oraz uzyskanie informacji i opinii z różnych środowisk.

Badania objęły następujące kwestie: problem uzależnień od alkoholu, nikotyny oraz narkotyków, problem przemocy, a także uzależnienia behawioralne.

Na potrzeby niniejszego Programu zaprezentowane zostaną jedynie wnioski i rekomendacje z Diagnozy, dot. problemu przemocy.

b) Problem przemocowy – wnioski z Diagnozy

Ważnym zagrożeniem w Gminie Rzekuń jest przemoc, szczególnie rówieśnicza oraz przemoc stosowana wobec partnera życiowego. Aż 22,00% spośród ankietowanych osób dorosłych doświadczyło przemocy, 24,00% respondentów Gminy Rzekuń deklaruje, iż zna kogoś kto doświadcza przemocy oraz 16,00% osób przyznało się do zastosowania przemocy wobec drugiej osoby. Stosowana przemoc najczęściej przybierała formę psychicznego bądź fizycznego znęcania się. Zarówno młodzi oraz dorośli respondenci często łączyli przemoc z nadużywaniem alkoholu, narkotyków, dopalaczy, a także z wykluczeniem społecznym i chorobami psychicznymi. Aż 17,00% respondentów uważa, iż istnieją okoliczności usprawiedliwiające stosowanie przemocy, a 10,00% twierdzi, iż kary fizyczne to dobra metoda wychowawcza. Jednak przede wszystkim badani dorośli oraz badana młodzież potrafi dobrze ocenić, które zachowania są przemocowe i rozpoznać kto jest ofiarą, a kto sprawcą przemocy. Dodatkowo uczniowie są zdania, że w ich szkole występuje problem przemocy rówieśniczej – uważa tak, aż 29,97% badanej próby, a 53,40% zgłosiło doznawanie przemocy ze strony kolegów i koleżanek. To, że istnieje w tym zakresie spory problem uwidacznia także fakt, iż bardzo duży odsetek badanych uczniów nie chciał zadeklarować czy problem jest czy go nie ma, co właśnie może świadczyć o tym, że problem występuje, ale boją się przyznać. Z kolei jest to także wrażliwa kwestia, więc część osób może się po prostu nie przyznawać przed znajomymi. Ponadto uczniowie sami przyznają się do stosowania przemocy najczęściej wobec rówieśników, ale także innych znajomych. Dane te są niepokojące i wskazują na potrzebę prowadzenia działań profilaktycznych, których celem byłoby zwiększenie odpowiedzialności sprawców przemocy oraz bezpieczeństwa jej ofiar na terenie szkoły oraz w jej pobliżu.

c) Rekomendacje

Rekomendacje do dalszych działań profilaktycznych skierowanych do mieszkańców gminy oraz instytucji, których celem jest profilaktyka, powstały na podstawie wniosków z badania diagnozującego problemy społeczne na terenie Gminy Rzekuń – wyciąg z Diagnozy:

Głównym problemem lokalnym Gminy Rzekuń jest zjawisko przemocy rówieśniczej oraz przemoc domowa. Bycie ofiarą przemocy jest tematem „wrażliwym”, trudnym do diagnozowania.

Osoby doznające przemocy nie chcą zgłaszać tego problemu, obawiając się reakcji otoczenia bądź represji ze strony sprawcy. Należy mieć na względzie, że oficjalne statystyki nie odzwierciedlają w pełni skali i charakteru problemu przemocy w rodzinie czy szkole, dlatego, w celu skutecznego przeciwdziałania przemocy i ochrony osób dotkniętych przemocą należy systematycznie diagnozować problem w środowisku lokalnym. Także warto uczyć społeczeństwo, w tym osoby uzależnione i ich rodziny, iż uzależnienie od alkoholu czy narkotyków nie jest jedyną przyczyną przemocy i aby powstrzymać przemoc w rodzinie nie wystarczy poddać się leczeniu uzależnienia. Sprawcy przemocy w rodzinie powinny dodatkowo uczestniczyć w programie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych. Osoby, które wychowywały się w rodzinach uwikłanych w przemoc domową, nawet jeśli potrafią rozpoznać u siebie niepożądane, krzywdzące zachowania wobec bliskich, niekoniecznie wiedzą czy umieją postąpić inaczej. Dlatego też w tym obszarze powinno się propagować i wzmacniać to, co jest właściwe i chroni przed uwikłaniem się w mechanizmy przemocowe. Mogą znaleźć się tu przedsięwzięcia uświadamiające istotną rolę jaką dla zdrowia psychicznego i prawidłowego funkcjonowania człowieka odgrywa więź dziecka z rodzicami, czym jest ta więź i jak się ją buduje, a także dotyczące sposobu spędzania wolnego czasu przez rodziny z dziećmi. Planując zadania w tym obszarze należy uwzględnić wszystkie dzieci, zarówno te, które wychowują się w bezpiecznych i wspierających środowiskach, te, które bezpośrednio doświadczają przemocy ze strony bliskich, jak również te, które wychowują się w rodzinach, w których są świadkami przemocy domowej. W działaniach profilaktycznych należałoby ująć zarówno edukację o zjawisku przemocy w rodzinie, jak i warsztaty ukierunkowane na wzmocnienie czynników chroniących, tj. dotyczące komunikacji, asertywności, nazywania i wyrażania emocji, radzenia sobie ze stresem, wzmacniania poczucia własnej wartości, optymizmu, skuteczności, wewnątrzsterowności, itp. Planowane w programie profilaktycznym zadania winny uwzględniać okoliczności sytuacji rodziny i jej deficyty. Nie można zapomnieć także o stworzeniu oferty wsparcia dla dzieci i młodzieży, które już doświadczają cierpienia spowodowanego przemocą w rodzinie, takiej jak poradnictwo specjalistyczne, rozmowy wspierające ze strony pracowników oświaty, grupy wsparcia oraz interwencje służb.

Tymczasem przeciwdziałanie przemocy rówieśniczej powinno zaczynać się na długo przed pojawieniem się samej przemocy i polegać na tworzeniu takich zabezpieczeń, które nie dopuszczą do jej rozwoju lub ograniczą zasięg. Służy temu pozytywna profilaktyka,

której głównym celem jest stworzenie zgranego zespołu klasowego, w którym wszyscy czują się szanowani i bezpieczni, mogą skoncentrować się na nauce, rozwijają swój potencjał, uczą się nawiązywania i budowania satysfakcjonujących relacji i współpracy oraz mają prawo do popełniania błędów i uczenia się na nich. Za budowanie takiego zespołu odpowiedzialny jest silny, pozytywny lider – wychowawca. Tworzenie w szkole dobrych relacji z dziećmi, rodzicami, współpracownikami stanowi podstawowy warunek skutecznego radzenia sobie z trudnymi i ryzykownymi zachowaniami uczniów, a dzięki temu – budowania bezpiecznej i przyjaznej szkoły. Natomiast pierwszym krokiem w kierunku przeciwdziałania agresji i przemocy w szkole jest zwracanie uczniom uwagi, gdy zachowują się agresywnie. Uczniowie od początku swej obecności w szkole muszą otrzymywać od wychowawcy i nauczycieli jasny komunikat, że agresja i przemoc nie będą akceptowane. Każda placówka oświatowa powinna posiadać jasno sformułowany i znany wszystkim dokument precyzujący podejście do problemu przemocy rówieśniczej oraz wskazujący konkretne działania profilaktyczne i interwencyjne. Ważnym elementem jest stworzenie dla ofiar i innych uczniów bezpiecznego systemu zgłaszania problemów związanych z przemocą rówieśniczą oraz przepływ informacji dotyczących przypadków agresji rówieśniczej lub problemów poszczególnych uczniów, wymianę informacji o zrealizowanych rozwiązaniach, wspólną skoordynowaną pracę ze sprawcami i ofiarami przemocy oraz ich rodzicami/opiekunami.

Ponieważ nauczyciele są głównymi wykonawcami wdrażającymi określone rozwiązania w szkole to dosyć oczywiste jest zatem, że muszą być do tej roli przygotowani. Dlatego też rekomenduje się kontynuowanie realizacji szkoleń dla nauczycieli, które będą rozwijały u nich kompetencje kierowania klasą oraz umiejętności właściwego reagowania na niekorzystne zachowania uczniów, wzmacniania pożądanych zachowań i formułowania oczekiwań wobec uczniów. Większość programów – szczególnie całościowych, jak program *UNPLUGGED*, który obejmuje rozwiązania szkoleniowe dla uczniów, rodziców oraz nauczycieli, oferują zarówno konkretne treści nauczania, jak i materiały edukacyjne. Uczniowie mogą uczyć się nawiązywania pozytywnych relacji i życia w grupie poprzez uczestniczenie w warsztatach i zajęciach poświęconych nabywaniu różnych umiejętności osobistych i społecznych, takich jak budowanie poczucia własnej wartości, rozwijanie umiejętności skutecznego komunikowania się z innymi, budowanie postawy tolerancji wobec innych, treningu radzenia sobie ze złością, nauki asertywności oraz rozwiązywania konfliktów.

Ponadto rekomenduje się podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do rodziców służących podniesieniu ich wiedzy o konsekwencjach stosowania przemocy wobec dzieci oraz wzmocnieniu kompetencji opiekuńczych i wychowawczych (np. komunikacja z dzieckiem, rozwiązywanie konfliktów). Warto także podejmować działania informacyjno-edukacyjne służące ochronie dzieci przed przemocą w rodzinie (np. włączanie się w kampanie ogólnopolskie, tworzenie lokalnych kampanii, happeningów antyprzemocowych). Rozwiązania edukacyjne dla rodziców dotyczą przede wszystkim poinformowania ich, jakie jest podejście szkoły do przemocy rówieśniczej i jakie rozwiązania oraz procedury w tym zakresie są wprowadzone i realizowane w szkole. Forma takich rozwiązań bywa bardzo zróżnicowana – od skromnych informacji w postaci ulotek czy treści umieszczonych na stronie internetowej szkoły po rozbudowane poradniki i szkolenia, wskazujące rodzicom, jakie działania we współpracy ze szkołą powinni podjąć, gdy ich dziecko jest ofiarą lub sprawcą przemocy. Istotną kwestią jest tu zapewnienie rodziców, że szybkie ujawnienie takich zdarzeń ma sens i nie zaszkodzi dziecku bez względu jaką rolę pełni w kontekście przemocy rówieśniczej. Należy pamiętać, iż rozwiązania domu i szkoły powinny być spójne, aby były efektywne.

Ważna jest także współpraca z przedstawicielami służb realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy i wymiaru sprawiedliwości, która ma na celu kierowanie osób stosujących przemoc w rodzinie lub środowisku lokalnym do uczestnictwa w oddziaływaniach zmierzających do zniwelowania problemu. Pomocne może być kontynuowanie realizacji interdyscyplinarnych spotkań, konferencji lub szkoleń wyjazdowych, na których obecni będą przedstawiciele wszystkich służb.

Dodatkowo stosowanie materiałów edukacyjnych – choć wdrażane czasami oddzielnie – powinno być traktowane jako uzupełnienie spotkań edukacyjnych. Działanie to obejmuje używanie materiałów edukacyjnych podczas zajęć lekcyjnych, specjalnie prowadzonych zajęć lub regularnych lekcji przedmiotowych, a także udostępnianie ich uczniom poza zajęciami. Warto zauważyć, że materiały takie obejmują bardzo szeroki zakres. Mogą to być bardzo proste hasła, plakaty czy ulotki, ale także bardziej rozbudowane poradniki czy wręcz podręczniki dla uczniów. Materiały mogą mieć również formę filmów instruktażowych czy produkcji artystycznych nastawionych na pobudzenie emocji i refleksji związanych z problematyką krzywdzenia rówieśniczego (np. literatury dziecięcej czy młodzieżowej). Materiały edukacyjne, jeśli ich zastosowanie ma przynieść korzyści, muszą

być dostosowane do grupy odbiorców (pod względem treści i formy), skierowane do wszystkich uczniów (ze szczególnym nastawieniem na świadków przemocy rówieśniczej i domowej).

6. Wyniki ankiety dot. przemocy

Większość badanych mieszkańców – ponad 90%, czuje się bezpiecznie na terenie Gminy, a jedynie niecałe 3% nie czuje się bezpiecznie. Mieszkańcy wskazują przy tym, że znaczny wpływ na poprawę i zwiększenie bezpieczeństwa miałyby:

- zwiększenie ilości patroli policji;
- ograniczenie dostępności alkoholu;
- akcje społeczne dot. profilaktyki uzależnień.

Należy niewątpliwie zwrócić uwagę, że aż 39% badanych mieszkańców zna przypadki stosowania przemocy w rodzinie. Z kolei 36% ankietowanych spotkało się ze zjawiskiem przemocy bezpośrednio. Istotne jest jednak, że ponad 70% badanych uważa, że przemoc w rodzinie nie jest sprawą prywatną.

Jako najczęstszą przyczynę przemocy, badani mieszkańcy wskazują:

- uzależnienia (alkohol, narkotyki, itp.);
- chorobę psychiczną;
- problemy finansowe;
- doświadczenia i wzorce z domu rodzinnego;
- stres i frustrację.

Co ważne, podobne wyniki dotyczą jednego z kolejnych pytań dot. przyczyn agresji w rodzinie. W korelacji z tymi pytaniami, pozostają odpowiedzi dot. rodzin w jakich najczęściej występuje przemoc. Ponad 64% wskazało rodziny w których istnieje problem alkoholowy. Dodatkowo wskazywano również na rodziny dysfunkcyjne (blisko 20%).

W odpowiedzi na pytanie dot. tego, kogo najczęściej dotyczy przemoc w rodzinie wskazano przede wszystkim kobiety i dzieci, a w dalszej kolejności także osoby niepełnosprawne oraz osoby starsze. Z kolei mężczyźni zostali wskazani jako będący zdecydowanie najczęściej sprawcami przemocy.

Badani mieszkańcy wskazali, że najczęstsze formy przemocy, jakie występują na terenie Gminy to:

- wyzywanie, ośmieszanie, krytykowanie, poniżanie, grożenie, itp.;
- zadawanie bólu fizycznego;
- zakazywanie kontaktów z rodziną i znajomymi;
- niszczenie mienia;
- zabieranie pieniędzy i nieustanne kontrolowanie wydatków;
- wyrzucenie z domu.

Badani mieszkańcy uważają, że osoba doznająca przemocy w rodzinie, powinna w pierwszej kolejności szukać pomocy poza rodziną (75% badanych), np.: Policja, Sąd, itp. Kolejno wskazywano na pomoc rodziny (47%), jak również na samoobronę (22%). Co ważne, w kolejnym pytaniu ankietowani wskazali, że ich głównymi reakcjami na przemoc w rodzinie byłoby poszukiwanie pomocy w odpowiednich instytucjach, jak również obrona ofiary.

Mieszkańcy w przeważającej mierze (78%) wiedzą, gdzie szukać pomocy, w przypadku przemocy w rodzinie, co potwierdza fakt, że w kolejnym pytaniu wskazali przede wszystkim na Policję, OPS oraz GKRPA.

W odpowiedzi na pytanie, jakie formy pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie są najbardziej potrzebne, wskazano przede wszystkim na:

- poradnictwo psychologiczne;
- poradnictwo interwencyjne;
- poradnictwo prawne;
- stosowanie wobec sprawcy nakazu opuszczenia mieszkania i zakaz zbliżania się;
- leczenie uzależnień;
- tworzenie placówek pomocy ofiarom.

III. CEL GŁÓWNY ORAZ CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU

1. Cel główny Programu

Celem głównym niniejszego Programu jest:

Podjęcie intensywnych działań zmierzających do znacznego zmniejszenia skali zjawiska przemocy domowej. Zmiana złych postaw społecznych tolerujących przemoc lub utrudniających interwencję w przypadkach ujawnionej przemocy, poprzez podejmowanie zintegrowanych działań w zakresie zapobiegania i przeciwdziałania przemocy.

2. Cele szczegółowe Programu.

Cel szczegółowy 1:

Profesjonalna diagnoza skali zjawiska przemocy domowej.

Działania: Przeprowadzenie diagnozy problemu przemocy na terenie gminy poprzez realizację badania społecznego, adresowanego do dorosłych mieszkańców gminy, a także dzieci i młodzieży. Badanie takie powinno dać jasną odpowiedź na pytania jaka jest rzeczywista skala problemu przemocy domowej, kogo ten problem najbardziej dotyczy, jakie czynniki sprzyjają przemocy, jakich działań lokalnych oczekują mieszkańcy, a także jakie kierunki pracy należy podejmować, aby ograniczać skalę zjawiska.

Wykonawca/Koordinator: podmiot wybrany przez Realizatora Programu.

Wskaźnik: liczba osób (dorosłych i młodzieży) biorących udział w diagnozie.

Cel szczegółowy 2:

Koordinacja działań lokalnych podmiotów.

Działania: Kontynuacja działalności funkcjonującego na terenie Gminy Rzekuń Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Praca Zespołu Interdyscyplinarnego z pewnością przyczyni się do szybkiego, skoordynowanego i skutecznego podejmowania działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa oraz zatrzymania przemocy w rodzinie, jak również planowania i realizacji działań pomocowych

w oparciu o diagnozę potrzeb danej rodziny. Zespół Interdyscyplinarny koordynować będzie także działania lokalnych instytucji, organizacji i osób fizycznych działających na rzecz przeciwdziałania przemocy, celem bardziej skutecznego podejmowania i realizowania inicjatyw na rzecz przeciwdziałania przemocy. Koordynacyjna funkcja Zespołu Interdyscyplinarnego obejmować będzie m.in.:

- kompleksową pomoc rodzinom dotkniętym zjawiskiem przemocy, przyjmowanie zgłoszeń dotyczących przemocy domowej i uruchamianie procedur mających na celu powstrzymanie przemocy,
- opracowanie strategii postępowania wobec osób poszkodowanych przemocą i osób stosujących przemoc,
- kierowanie osób poszkodowanych przemocą i osób stosujących przemoc do odpowiednich specjalistów,
- monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy, a w szczególności uruchamianie współpracy w zakresie monitorowania ,
- realizacja procedury „Niebieskie Karty”,
- gromadzenie i rozpowszechnianie informacji na temat instytucji, organizacji i osób fizycznych udzielających pomocy rodzinom, w których występuje zjawisko przemocy domowej.

Wykonawca/Koordynator: Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Rzekuń.

Wskaźniki:

- liczba zebranych informacji o placówkach pomocowych,
- liczba osób skierowanych do specjalistów,
- liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”,
- liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”,
- liczba posiedzeń Zespołu i Grup Roboczych.

Cel szczegółowy 3:

Systematyczna edukacja środowiska lokalnego w celu podniesienia społecznej świadomości i wrażliwości na temat zjawiska przemocy w rodzinie.

Działania:

- 1) przygotowanie i udostępnianie materiałów o charakterze informacyjnym i edukacyjnym nt. zjawiska przemocy oraz sposobów i miejsc pomocy osobom uwikłanym w przemoc,
- 2) publikowanie na stronie internetowej Ośrodka Pomocy Społecznej w Rzekuniu oraz Urzędu Gminy w Rzekuniu informacji o lokalnym systemie pomocy i wsparcia osób uwikłanych w zjawisko przemocy domowej,
- 3) rozpowszechnianie w lokalnym środowisku informacji o programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc.

Realizatorzy:

- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Urząd Gminy w Rzekuniu,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

Wskaźniki:

- liczba rozpowszechnionych materiałów informacyjnych i edukacyjnych;
- liczba opublikowanych artykułów i informacji na stronie internetowej Ośrodka Pomocy Społecznej oraz Urzędu Gminy,
- liczba mieszkańców Gminy zainteresowanych udziałem w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc.

Cel szczegółowy 4:

Zapewnienie profesjonalnej pomocy i należytego wsparcia osobom doświadczającym przemocy.

Działania:

- 1) zapewnienie możliwości skorzystania z bezpłatnych porad radcy prawnego, pedagoga i psychologa w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie,
- 2) skuteczna realizacja procedury „Niebieskie Karty”, m.in. poprzez pracę Grup Roboczych, ukierunkowana na objęcie pomocą i wsparciem osób doznających przemocy oraz członków ich rodzin (głównie osoby zależne),
- 3) informowanie prokuratury/policji o podejrzeniu popełnienia przestępstw ściganych z urzędu, a związanych z przemocą w rodzinie,

- 4) informowanie osób doznających przemocy o możliwościach profesjonalnej (psychologicznej, prawnej, pedagogicznej itp.) pomocy realizowanych poza gminą,
- 5) pomoc w korzystaniu z wyjazdowych form pomocy terapeutycznej,
- 6) zapewnienie pomocy w specjalistycznych ośrodkach wsparcia dla ofiar przemocy.

Realizatorzy:

- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;

Wskaźniki:

- liczba udzielonych informacji, porad i konsultacji prawnych,
- liczba założonych „Niebieskich Kart”,
- liczba „Niebieskich Kart”, zamkniętych ze względu na zatrzymanie przemocy i zrealizowanie programu pomocy rodzinie,
- liczba i rodzaj form pomocy udzielonych osobom doświadczającym przemocy w rodzinie,
- liczba osób skierowanych do specjalistycznych ośrodków wsparcia,
- liczba osób, które skorzystały z wyjazdowych form terapii,
- liczba zgłoszeń o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu

Cel szczegółowy 5:

Prowadzenie działań profilaktyczno-edukacyjnych dotyczących zapobiegania zjawisku przemocy.

Działania:

- 1) realizacja w szkołach zajęć profilaktyczno-edukacyjnych dotyczących przemocy oraz sposobów ochrony przed przemocą,
- 2) edukacja rodziców w zakresie komunikacji i metod wychowywania dzieci bez odwoływania się do przemocy,
- 3) promowanie wzorca budowania relacji partnerskich oraz rodzicielskich bez stosowania przemocy,

- 4) udział w ogólnopolskich/regionalnych/powiatowych kampaniach profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przemocy domowej oraz jej zapobieganiu i przeciwdziałaniu.

Realizatorzy:

- placówki oświatowe na terenie Gminy Rzekuń,
- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- podmioty działające na terenie kraju, województwa, powiatu, sąsiednich gmin prowadzące działalność profilaktyczną w obszarze przeciwdziałania przemocy.

Wskaźniki:

- liczba przeprowadzonych programów profilaktycznych w szkołach,
- liczba dzieci objętych tymi programami,
- liczba spotkań edukacyjnych z rodzicami,
- liczba rodziców uczestniczących w w/w spotkaniach,

Cel szczegółowy 6

Objęcie działaniami profilaktycznymi oraz odpowiednim wsparciem rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy.

Działania:

- 1) wytypowanie rodzin, które ze względu na występowanie w nich czynników ryzyka pojawienia się przemocy, winny być objęte działaniami profilaktycznymi i wszechstronnym wsparciem,
- 2) prowadzenie pracy socjalnej,
- 3) objęcie pomocą asystenta rodziny,
- 4) współpraca z rodzinnymi kuratorami sądowymi w zakresie realizacji działań pomocowych dla rodzin,
- 5) współpraca z placówkami oświatowymi oraz organizacjami pozarządowymi, oferującymi pomoc rodzinie dysfunkcyjnej, zagrożonej przemocą.

Realizatorzy:

- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy,
- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- placówki oświatowe na terenie gminy,

Wskaźniki:

- liczba rodzin zagrożonych przemocą, wytypowanych do objęcia działaniami profilaktycznymi i wsparciem,
- liczba zagrożonych rodzin objętych pracą socjalną,
- liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny,
- liczba konsultacji z kuratorami sądowymi dotyczących pomocy osobom/rodzinom zagrożonym przemocą,
- liczba osób z w/w rodzin skierowanych do placówek świadczących pomoc psychologiczną,
- liczba działań profilaktycznych i pomocowych na rzecz rodzin zagrożonych przemocą, podjętych wspólnie z podmiotami zewnętrznymi.

Cel szczegółowy 7:

Wzrost kompetencji służb i osób zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Działania:

- 1) organizowanie/finansowanie szkoleń dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego (ZI) i Grup Roboczych (GR), dotyczących praktycznych aspektów funkcjonowania ZI i GR, w tym realizacji w praktyce procedury „Niebieskie Karty”,
- 2) organizowanie lub finansowanie szkoleń specjalistycznych z zakresu profilaktyki i przeciwdziałania przemocy dla osób zajmujących się pracą z osobami uwięzonymi w przemoc,
- 3) zakup literatury fachowej, poradników.

Realizatorzy:

- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy,
- Ośrodek Pomocy Społecznej.

Wskaźniki:

- liczba zorganizowanych szkoleń dla członków ZI i GR,
- liczba osób uczestniczących w szkoleniach,
- liczba szkoleń specjalistycznych dla osób zajmujących się pracą z osobami/rodzinami uwięzonymi w przemoc,
- liczba osób uczestniczących w ww. szkoleniach,
- liczba zakupionych poradników/ podręczników itp.

IV. ADRESACI PROGRAMU.

Program przeznaczony jest dla mieszkańców Gminy Rzekuń, a w szczególności:

- 1) rodzin i osób dotkniętych zjawiskiem przemocy,
- 2) rodzin i osób zagrożonych zjawiskiem przemocy,
- 3) świadków przemocy,
- 4) osób stosujących przemoc,
- 5) sprawców przemocy.

V. REALIZACJA PROGRAMU.

Cele określone w Programie wynikają z przeprowadzonej wstępnej diagnozy skali zjawiska oraz analizy diagnozy potrzeb w zakresie problematyki przemocy domowej.

Sprawne funkcjonowanie gminnego systemu przeciwdziałania oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie zakłada przede wszystkim koordynację i spójność działań, w tym sprawny i płynny przepływ informacji między partnerami – jednostkami pomocy społecznej, ochrony zdrowia, wymiaru sprawiedliwości, policją, instytucjami oświaty, kultury, sportu, organizacjami pozarządowymi i innymi zajmującymi się przemocą w rodzinie.

Pełna realizacja wyznaczonych celów jest zatem uzależniona od stopnia zaangażowania tych podmiotów w stworzeniu systemu umożliwiającego rodzinie uzyskanie specjalistycznego wsparcia i niezbędnej pomocy, by sama stawała się niezależna, wydolna i zaradna.

Przy opracowaniu Programu dokonano wszechstronnej oceny zewnętrznych i wewnętrznych czynników określających kondycję bieżącą i potencjał rozwojowy w kontekście przewidywanych szans i zagrożeń występujących w otoczeniu, stosując analizę SWOT, określając skalę problemu przez informacje wynikające m.in. z Diagnozy Problemów Społecznych.

Program będzie realizowany, a także zarządzany, przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Rzekuń.

VI. PROGNOZA I FINANSOWANIE

1. Prognozowane efekty:

W związku z przedstawionym Celem Głównym, a także Celami Szczegółowymi, zakłada się, iż realizacja Programu w latach 2022-2027 przyczyni się do:

- zmniejszenia ilości zachowań przemocowych,
- pogłębienia wiedzy społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy domowej,
- zmiany postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie,
- bardziej efektywnej pomocy osobom uwięzonym w przemoc,
- zapobieganiu nowym incydentom przemocy poprzez objęcie opieką rodzin zagrożonym przemocą,
- ochrony ofiar przemocy poprzez realizację procedury Niebieskie Karty, a także wsparcie prawne i psychologiczne,
- usprawnienia systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą,
- wzrostu wiedzy mieszkańców na temat zjawiska przemocy, sposobów ochrony przez przemocą oraz miejsc udzielających pomocy osobom i rodzinom uwięzonym w przemoc,
- zwiększenia zaangażowania społeczności w sprawy przeciwdziałania przemocy,
- zbudowania sprawnego i efektywnego systemu działań w zakresie pomocy rodzinom i osobom dotkniętym przemocą.

2. Termin realizacji.

Program realizowany będzie w okresie od 2022 roku do 31 grudnia 2027 r.

Harmonogram działań

Wdrożenie i realizacja Programu odbywać się będzie zgodnie z ustalonym harmonogramem opracowanym na lata 2022-2027, do 28 lutego każdego roku (w roku 2022 harmonogram zostanie opracowany do dnia 30 września 2022 r.). Harmonogram będzie uwzględniał:

- 1) terminy realizacji projektowanych działań,
- 2) realizatorów poszczególnych zadań,
- 3) źródła finansowania,
- 4) uwagi dotyczące realizacji planowanych zadań.

Harmonogram działań zatwierdza do realizacji Wójt Gminy Rzekuń w terminach wskazanych powyżej.

3. Źródła finansowania.

Źródłem finansowania zadań zawartych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy dla Gminy Rzekuń na lata 2022-2027 są środki własne Gminy oraz środki z budżetu państwa i województwa przeznaczone na realizację programu. Wpływy z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych mogą być również przeznaczane na realizację zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy (w rodzinach z problemem alkoholowym).

VII. MONITORING I EWALUACJA.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie będzie realizowany i monitorowany będzie przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Rzekuń.

Monitorowanie odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość, która dotyczyć będzie danych uzyskanych na koniec każdego roku realizacji programu, tj.:

- instytucji pomagających osobom doznającym przemocy w rodzinie,
- form udzielanej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie,
- form działań kierowanych do sprawców przemocy w rodzinie.

Wskaźnikami ewaluacji będą:

- liczba interwencji domowych z powodu przemocy w rodzinie,
- liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej,
- liczba sprawców przemocy domowej,
- liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”,
- pozostałe wskaźniki określone w ramach opisywanych działań,
- dane dotyczące odbioru zajęć, form pomocy, zmian postaw, zebrane przez wykonawców zadań.

Ewaluacja pozwoli na:

- dostosowanie form wsparcia do potrzeb i problemów istniejących w Gminie Rzekuń,
- zwiększenie dostępności działań pomocowych i interwencyjnych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Ewaluację Programu prowadzić będzie także Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, we współpracy z wszystkimi instytucjami realizującymi Program. Jednocześnie, Zespół Interdyscyplinarny corocznie przedłoży Radzie Gminy sprawozdanie z realizacji Programu

VIII. ZAKOŃCZENIE.

Przemoc w rodzinie nie powinna nigdy mieć miejsca, a rodzina powinna zapewniać bezpieczeństwo i warunki sprzyjające harmonijnemu rozwojowi wszystkim jej członkom. Jednocześnie odnosi się do tego faktu również polskie prawo, uznając przemoc domową za przestępstwo. Nikt nie ma prawa naruszać praw i dóbr osobistych drugiego człowieka, powodować jego bólu i cierpienia. W sposób szczególny to sformułowanie odnosi się do osób bliskich (członków rodziny). Mając świadomość faktu, że zapewne przemoc w rodzinie nigdy całkowicie nie zniknie, należy podejmować systematyczne i skoordynowane działania mające na celu zmniejszenie skali tego zjawiska. Opracowany Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Rzekuń pozwoli na dążenie do osiągnięcia tegoż celu.

Osiągnięcie zawartych w Programie celów szczegółowych możliwe będzie przy dobrej i sprawnej współpracy jednostek podmiotów działających na rzecz osób i rodzin zagrożonych/dotkniętych przemocą.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Rzekuń na lata 2022-2027 nie jest dokumentem zamkniętym, i jako taki może podlegać przyszłym modyfikacjom, w zależności od pojawiających się nowych danych, potrzeb i możliwości.